

Kaza orucu hemen tutulmalı mıdır, tehir edilebilir mi? Üzerinde kaza orucu olan kişi nafile oruç tutabilir mi?

Soru: Ramazan'dan sonra kaza orucu hemen tutulmalı mıdır, tehir edilebilir mi? Üzerinde kaza orucu olan kişi nafile oruç tutabilir mi?

Kısa Fetva

Üzerinde birden fazla kaza orucu bulunan kişi bu oruçları istediği vakitte dilerse peş peşe dilerse de ayrı ayrı tutabilir. Ancak sorumluluktan kurtulma adına en erken vakitte bu oruçları tutması daha evladır. Kaza orucu olan kişi nafile oruç da tutabilir.

Detaylı Fetva

Ramazan ayında meşru veya gayri meşru bir gerekçeden dolayı oruç tutmayan veya oruca başlayıp da tamamlayamayan mükellef bir kimsenin bu oruçları kaza etmesi gerekir. Nitekim Ramazan ayının girmesiyle oruç emrine muhatap olan kişilerin zimmetine oruç farziyeti yüklenmiştir. Ramazan ayında herhangi bir sebepten farz orucu eda etmeyen kişi zimmetinden bu borcu düşürmediğinden, sonrasında kaza etmekle yükümlüdür.¹ Bununla birlikte kişi kefareti gerektiren bir fiille orucunu bozmuşsa ona kazayla birlikte kefareti de gerekir.

Birden fazla kaza orucu olan kişi bu oruçları ister peşpeşe ister ayrı ayrı tutabilir. Zira kaza orucuyla alakalı nas mutlak olarak gelmiş, peşpeşe veya ayrı ayrı tutma kaydı zikredilmemiştir.² Ancak kişinin üzerindeki sorumluluğu daha erken düşürmesi adına kaza oruçlarını peşpeşe tutması müstehap görülmüştür.³

Kişi kaza oruçlarını bir sonraki Ramazan gelinceye kadar tutmayıp tehir ederse içinde bulunduğu Ramazan ayında farz olan Ramazan orucunu tutup kazayı Ramazan'dan sonraya erteler. Hatta kişi Ramazan ayında seferde değilse önceki Ramazandan kalan kazaya niyet etse dahi orucu Ramazan orucu yerine geçer.⁴ Şafii mezhebine göre ise mazeretsiz olarak kaza orucunu sonraki Ramazan'a kadar tehir eden kişinin kaza orucuyla beraber fidye vermesi gerekir.⁵

Kaza orucu, kişiye fevr üzere(imkan bulduğu vakitte hemen eda edecek şekilde) değil, terahi üzere(dilediği vakitte eda edecek şekilde) farz olduğundan üzerinde kaza orucu olan kişi bunu dilediği vakitte tutabilir, üzerinde kaza orucu varken nafile oruç da tutabilir.⁶⁷ Ancak kaza

orucunu tutma imkanı olduğu halde tutmayıp bu halde vefat eden kişi bu oruçlardan sorumlu olacağından fidye olarak üzerindeki oruçlar adedince fakiri doyurmayı vasiyet etmelidir.⁸

-
1. bkz. Ahmed b. Ebî Saîd b. Abdillâh (Ubeydillâh) el-Leknevî Molla Cîven, *Nûru'l-envâr* (Karaçi: el-Büşra, 2021), 113.
  2. bkz. Bakara 2/183.
  3. Ebü'l-Hasen Burhânüddîn Alî b. Ebî Bekr b. Abdilcelîl el-Fergânî el-Mergînânî, *el-Hidâye şerhu bidâyeti'l-mübtedî* (Karaçi,: el-Büşra, 2021), 1/352.
  4. Ahmed b. Muhammed b. İsmâîl ed-Dûkâtî et-Tahtâvî, *Hâşiye 'alâ Merâkı'l-felâh* (İstanbul: Daru'l-Hanefiyye, 2018), 2/577.
  5. Ebü'l-Abbâs Şihâbüddîn Ahmed b. Muhammed b. Muhammed İbn Hacer el-Heytemî, *Tuhfetü'l-Muhtâc bi Şerhi'l-Minhâc* (Beyrut: Dâru'd-Diyâ, 2020), 3/690.
  6. el-Mergînânî, *el-Hidâye şerhu bidâyeti'l-mübtedî*, 1/352.
  7. Şafii mezhebine göre üzerinde kaza orucu olan kişinin nafile oruç tutması ise mekruhtur. bkz. İbn Hacer el-Heytemî, *Tuhfetü'l-Muhtâc bi Şerhi'l-Minhâc*, 3/714.
  8. et-Tahtâvî, *Hâşiye 'alâ Merâkı'l-felâh*, 2/574.

